

The Abraham Arbesfeld
Kollel Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Men

WWW.KOLLELYOMRISHON.ORG

*Taharah Beyond
Taharat ha-Mishpaha:
History, Halakhah and
Aggadah*

Rabbi Dr. Jeffrey Woolf

כח' אדר ב' תשע"א • April 3, 2011

1. רש"י מסכת שבת דף יג ע"א:

שתישן עם בעלה - במטה, כגון שהוא טמא דליכא למיחש משום טהרה, או בזמן הזה שאין בו טהרה, מי חיישינן להרגל עבירה, או דילמא: כיון דאיכא היכרא - מדכר דכירי.

2. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף כ ע"ב:

בעל קרי מהרהר בלבו ואינו מברך לא לפנייה ולא לאחריה; ועל המזון מברך לאחריה ואינו מברך לפניו. רבי יהודה אומר: מברך לפנייהם ולאחרייהם:

3. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף כב ע"א:

דתניא: (דברים ד') והודעתם לבניך ולבני בניך, וכתיב בתריה יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחורב, מה להלן באימה וביראה וברתת ובזיע אף כאן באימה וביראה וברתת ובזיע; מכאן אמרו: הזבים והמצורעים ובאין על נדות - מותרים לקרות בתורה ובנביאים ובכתובים, לשנות במשנה וגמרא ובהלכות ובאגדות, אבל בעלי קריין אסורים...מעשה ברבי יהודה שראה קרי והיה מהלך על גב הנהר. אמרו לו תלמידיו: רבינו, שנה לנו פרק אחד בהלכות דרך ארץ! ירד וטבל ושנה להם. אמרו לו: לא כך למדתנו רבינו: שונה הוא בהלכות דרך ארץ? אמר להם: אף על פי שמיקל אני על אחרים, מחמיר אני על עצמי. תניא, רבי יהודה בן בתירא היה אומר: אין דברי תורה מקבלין טומאה. מעשה בתלמיד אחד שהיה מגמגם למעלה מרבי יהודה בן בתירא. אמר ליה: בני, פתח פיך ויאירו דבריך; שאין דברי תורה מקבלין טומאה שנאמר +ירמיהו כ"ג+ הלא כה דברי כאש נאם ה' מה אש אינו מקבל טומאה אף דברי תורה אינן מקבלין טומאה.

4. ספר החילוקים בין בני מזרח ומערב סימן ט

א"מ אין רוחצין לא מקרי ולא מתשמיש המטה, <שהן דורשינן: אנו בארץ טמאה>, ובני א"י <רוחצין מתשמיש המטה ומקרי> אפילו ביום הכיפורים, <שהן דורשינן: בעלי קריין רוחצין בצינעה בשבת, וביום הכיפורים> כדרכן, מאותו מעשה דר' יוסי בר חלפתא, שראו אותו טובל ביום הכיפורים.

5. ספר אור זרוע ח"א - הלכות בעל קרי סימן קיז

מיהו להתפלל כולי עלמא מחמירין ולא מצלו ואפילו בע"ק עד שיתן עליו ט' קבין מים מדתנן ה"ל עומד בתפלה וזכר שהוא בע"ק לא יפסיק אלא יקצר ש"מ שאסור להתפלל כשהוא בעל קרי. וכן עמא דבר שנהגו כל ישראל להמנע מן התפלה עד שיטהרו בנתינת ט' קבין מים דר' יהודה ב"ב לא פטר אלא בד"ת אבל לתפלה לא פטר

6. ראבי"ה ח"א - מסכת ברכות סימן סח

בענין בעל קרי...ואנו בזמן הזה סמכינן אהא דאמר רב נחמן בר יצחק נהוג עלמא כהני תלת סבי כר' אילעאי בראשית הגז וכר' יאשיה בכלאים וכר' יהודה בן בתירא בדברי תורה דאמר דברי תורה אין מקבלין טומאה, ואין צריך ט' קבין אפי' לבריא המרגיל, ולא שנא מקרא והלכות מדרש ואגדה רגילות ושאינן רגילות, ולא צריך בלחשיה מדקאמר ל"ר יהודה בן בתירא [לתלמיד אחד] בני פתח פיך ויאירו דבריך, וכן לק"ש ולתפלה ולברכו...והנשים נהגו סלסול בעצמן ופרישות בעת נדותן שאין נכנסות לבית הכנסת ואף כשמתפללות אינן עומדות לפני חברותיהן...וכשר המנהג, כדאמרינן אבעל קרי שמעתי שמקילין בה ושמעתי שמחמירין בה וכל מחמיר בה מאריכין לו ימיו ושנותיו, ומינה נלמוד אשאר...אבל להתפלל כ"ע נהגו להחמיר בט' קבין ליתן עליהם וכדתנן היה עומד בתפלה וכו', ואפי' ר"י בן בתירא לא אמר שפטור אלא לדברי תורה אבל לתפילה לא ובדברי תורה קיימא לן כר' יהודה בן בתירא. ואני הכל כתבתי, והמחמיר יאריך ימים ושנים, כי בתלמוד ארץ ישראל ראיתי אמתני' דהיה עומד בתפלה וכו' מתני' ברבים אבל בינו לבין עצמו מפסיק [ור' מאיר וכו'] הדא תימא בשאין לו מים לטבול אבל יש לו מים לטבול אף ר' יהודה מודה שהוא מפסיק.

7. פסקי תוספות, שבת סי' רסב:

ויש מחמירין לטבול לדברי תורה.

8. תלמוד ירושלמי מסכת שבת פרק א דף ג טור ג/ה"ג

רבי חייה רובה מפקד לרב אין את יכיל מיכול כל שתא חולין בטהרה אכול ואם לאו תהא אכיל שבעה יומין מן שתא.

9. תלמוד ירושלמי מסכת ברכות פרק ו דף י טור א/ה"א

רבי חגיגי ורבי ירמיה סלקון לבי חנוותא קפץ רבי חגיגי ובירך עליהן

ספר הרוקח המשך הלכות ברכות סימן שסו

ירוש' בפרק כיצד מברכין גבי קידוש ואפר חטאת ולהזות כל המצות טעונין ברכה.

10. מחזור ויטרי סימן שלז

עשרת ימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים... וגרסינן בגמרא דבני מערבא ביציאות שבת. ר' חייא רבה מפקד לרב אי אתה יכיל למיכל כל שתא חולין בטהרה אכיל. ואי לא. תהא אכיל שבעא יומין מן שתא. פי' שבעה ימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים. כד בצרת מינייהו שני ימים של ראש השנה ויום הכיפורים אשתירו שבעה יומין:

11. ספר חסידים (מה' וויסענעצקי-פריימאן):

תתרטט. רבי חייא צוה לרב לאכול חולין בטהרה ואם אינו יכול כל השנה לאכול בטהרה שיזהר ז' ימים בשנה לאכול חולין בטהרה ופירוש רב ניסים ז"ל ז' ימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים וגם עוד נוכל לומר כי חייב אדם לטהר עצמו ברגל (ויקרא יא יא) ואת נבלתם תשקצו שלא יגעו בהם כדי שיוכלו לעשות קרבנות ולאכול זהו בזמן שבית המקדש קיים וצוה ר' חייא לרב שיאכל בזמן הזה אע"פ שטמאי מתים היו ואין אפר פרה צוה לו להיות ז' ימים בשנה אוכל חולין בטהרה.

תתרעד. מעשה בחסיד אחד שהיה רגיל לקנות ירק וקטנית שהיה חותך בעצמו מן הערוגה ולא היה מוסר תיקון מאכלו ביד גוי ושפחה ולא ביד עצל כי לא היו מתקנים מאכלו בטהרה.

12. יחזקאל פרק ד פסוק יג

ויאמר ד' ככה יאכלו בני ישראל את לחמם טמא בגוים אשר אדיחם שם רש"י: טמא - ל' מאוס:

13. בראשית פרק יח פסוק ח

ויקח חמאה וחלב ובן הבקר אשר עשה ויתן לפניהם והוא עמד עליהם תחת העץ ויאכלו: רש"י: ויקח חמאה וגו' - ולחם לא הביא לפי שפירסה שרה נדה, שחזר לה אורח כנשים אותו היום, ונטמאת העיסה:

14. שו"ת מן השמים סימן ה

והשיבו: ועבדתם את ה' אלקיכם הוי אומר זר תפלך ואפשר טמא ומקריב קרבן! ואם תאמר שאר טומאות, אינו דומה טומאה מאונס לטומאה מדעת, אינו דומה טומאה הבאה ממקום אחר לטומאה היוצאה מגופו.

15. ספר אור זרוע ח"א - הלכות שליח ציבור סימן קיב

אדם שהרג נפש בשוגג אם יכול ליעשות שליח צבור. שלום יכפילוך מן השמים כדין כל מלכים. אדוני ר' יעקב ב"ר יצחק בר אוריין ובר אבהן. נתתי את לבי על כתבך להשיבך. כך נראה בעיני שאין שום כח ביד אבי תינוק לעכב עליכם מלהתפלל עם זה מתת' אלא הדבר מוטל על הצבור. ודאי אם ה' הורג נפש במזיד אפי' אם אין גואלי הנהרג מונעין מלהתפלל עמו. הצבור עצמם צריכין להתרחק ממנו כמו שכתב רב שרירא גאון זצ"ל ההורג את הנפש בזמן הזה אין בידינו לעשות לו מאומה לא להורגו ולא לחובטו ולא להגלותו. אלא לימנע ממנו שלא להתערב עמו ואסור להתפלל עמו ולהסתכל בדמותו שכן אמרו חכמים אסור להסתכל בדמות אדם רשע ופסול לכל עדות שבעולם עכ"ל. ולא שנא הורג במזיד ול"ש הורג בשוגג שיש לימנע ממנו אם אינו שב בתשובה. אבל אם שב בתשובה הרי הוא צדיק גמור מיד אף על פי שעדיין לא עשה שום דין אלא שצריך טבילה ליטהר מעבירה שטימאתו. שהעבירה מטמאה. כדאמר בשוחר טוב במזמור בבא אליו נתן. וכן הוא אומר הרב כבסני מעוני מיכן אתה למד שכל מי שעבר עבירה כאלו נטמא בטמא מת ואין מזין עליו אלא באזוב. ואף דוד אמר כן תחטאני באזוב ואטהר. וכי נטמא דוד אלא בעון נפשו חלל. וכן קבלתי ממורי הרב רבינו שמחה זצ"ל שכל בעלי תשובה צריכין טבילה.